

Розрізняють такі зони функціонального зонування: горизонтальне функціональне зонування (всі функціональні блоки розташовані в одному рівні і пов'язані між собою горизонтальними комунікаціями); вертикальне функціональне зонування (всі функціональні блоки розташовані в різних рівнях і пов'язані між собою вертикальними комунікаціями); горизонтально-вертикальне функціональне зонування будується на поєднанні двох вище зазначених типів і є найбільш поширеною в реальному проектуванні.

Залежно від характеру функціональних процесів, угруповання приміщень повинно враховувати: по-перше, взаємозв'язки приміщень, що вимагають безпосереднього сполучення приміщень (наприклад, зал і сцена, вестибюль і гардероб тощо), і, по-друге, взаємозв'язки приміщень за допомогою горизонтальних та вертикальних комунікацій (коридори, сходи та ін.). Один і той самий функціональний процес може мати кілька раціональних схем організації внутрішнього простору або об'ємно-планувальних схем. Вибір тієї чи іншої планувальної схеми визначається характером самих функціональних процесів, але завжди структура середовища має відповідати структурі функцій.

Найбільш важливим в творчому відношенні є пошук концепції просторової і образної реалізації нової функціональної програми при реконструкції будівлі під нову функцію. Тут необхідно запропонувати варіант вирішення, який поєднує наступні умови: максимальне використання архітектурного потенціалу промислової будівлі; виявлення нової типологічної приналежності будівлі; забезпечення просторової взаємозв'язку з навколишньою забудовою. Основою концепції може бути образ будівлі, що сформувався в результаті суб'єктивного індивідуального сприйняття об'єкта і його оточення при натурному обстеженні. Концепція будується і на сформованому представленні про місце і час існування промислової будівлі, розвитку його архітектури, що відбиває розвиток міста і виробництва. Іноді основою концепції є виявлення яскравої архітектурної особливості конкретної будівлі або навіть її частини.

Концепція реконструкції опрацьовується шляхом *складання ескізів та схем функціонального зв'язку приміщень і планів функціонального зонування внутрішнього простору будівлі за заданою функціональною програмою.*

#### **Практичне заняття 4 Проектування інноваційних об'ємно-планувальних рішень будівлі при реконструкції**

*Мета:* розробити об'ємно-планувальні рішення будівлі в умовах її реконструкції під вибрану функцію.

*Розробка об'ємно-планувальних рішень реконструкції (реновації) будівлі.*

Об'ємно-планувальне рішення будівлі, що реконструюється будується на основі прийнятої загальної архітектурно-просторової концепції. У нього входить розробка і деталізація планувальної структури і внутрішнього простору, конструктивної схеми, фасадів і архітектурного образу. Планувальна структура повинна бути взаємопов'язана з сформованим архітектурним простором і конструктивною схемою. Планувальна пропозиція включає забезпечення оптимального розміщення приміщень основного і допоміжного призначення, необхідні горизонтальні і вертикальні зв'язки між ними, формування вхідних вузлів.

Реконструкція будівель припускає вжиття низки архітектурно-будівельних заходів з оптимізації їхньої планувальної та просторової структури: підвищення висоти одноповерхових будівель або збільшення їхньої поверховості; зміна параметрів прольотів, тобто розрідження сітки опор у цих будівлях або навпаки розміщення нової сітки додаткових опор; збільшення здатності стін, колон, балок та інших тримальних конструкцій; перебудова стін і покриттів із метою поліпшення умов аерації та природного освітлення; розширення або об'єднання приміщень; об'єднання декількох будівель в одне з вирівнюванням їх за висотою та з внутрішнім перевлаштуванням.

Зазвичай, разом з оптимізацією планувальної організації, потрібно збільшення загальної площі приміщень. Для цього використовуються такі проєктні прийоми: надбудова окремих частин або усієї будівлі, яка в разі недостатньої несучої здатності каркаса, монтується на самостійні опори; організація у внутрішньому просторі існуючої будівлі додаткових рівнів у вигляді вбудованих етажерок, антресолей і окремих майданчиків; облаштування прибудов до існуючих будівель або вбудований приміщень між ними, які можуть проєктуватися зі зміщенням осей або через вставки.

*Складання креслень будівлі після реконструкції: планів поверхів, планів перекриття, плану покрівлі, поперечного та поздовжнього розрізів.*

Втілення в життя реконструктивних заходів дає змогу створити умови для розміщення нових функцій, необхідного сучасного інженерного устаткування, створити комфортні умови життєдіяльності.

Процес реконструкції, зазвичай, пов'язаний із повним або частковим внутрішнім переплануванням через зміну об'ємно-планувальних рішень приміщень і розмірами їхніх площ, зміною пожежних або гігієнічних характеристик.

Прийняті рішення реалізуються в кресленнях будівлі після реконструкції: планах поверхів, планах перекриття (покриття), плані покрівлі, поперечному та поздовжньому розрізі.